

“Els menorquins paguem a preu de ‘guiri’ tot l’any”

Amb ‘Jocs d’amagat’, Cris Juanico enceta una nova etapa en solitari, després de l’èxit assolit per ‘Memòria’, una revisió en clau moderna de clàssics de la cançó menorquina amb la qual l’exvocalista de Ja t’ho Diré va aconseguir rescatar elements arrelats al folklore tradicional de l’illa. Històries quotidianes, amor i la reivindicació de la Menorca autèntica, allunyada del ciment i de les grans obres faraòniques, tornen a ser presents en aquest nou treball d’una de les veus més personals de la cançó catalana dels últims anys.

Què podem trobar a *Jocs d’amagat*?

—Temes nous, d’entrada. És clar que molta gent hi trobarà similituds amb altres treballs. Però hi ha una raó molt senzilla: la veu. Per altra banda, heu de tenir en compte que les produccions musicals dels Ja t’ho Diré les feia jo, com ha passat també en aquest cas. És a dir, jo no faré un disc de house, o de hip-hop, perquè no és el meu estil. Amb això vull dir que qui compri el disc hi trobarà més similituds que no pas diferències. El que intent, sobretot, és explicar amb diferents pinzellades els diferents moments i les diferents maneres, intentant introduir-hi sempre —i ho dic d’una manera modesta— elements poètics. Crec que allò més col·lunat és que cadascú es faci la pròpia interpretació.

—La cançó “Jo dic no” fa seu el lema que ha popularitzat la plataforma de ciutadans i de partits polítics que rebutja a Menorca la construcció d’un dic exterior al port de Ciutadella. Aquesta vegada, la referència política hi és explícita, podríem

dir, però en el fons és el mateix cant a la Menorca verge i verda que apareixia a les cançons de Ja t’ho Diré...

—Mireu, molta gent ha conegut Menorca a través de les cançons de Ja t’ho Diré, o s’ha molestat a buscar on eren alguns indrets, alguns racons, que ningú no coneixia, com les cales del Pilar. El que fèiem nosaltres, en certa manera, era dir el que és bell. I també, no ho hem amagat mai, una lluita contra la proliferació de ciment que tenim a

l’illa. Aquesta crec que també és una manera de defensar l’illa. En qualsevol cas, “Jo dic no” no vol ser una crítica política, ho dic sincerament. El que faig és dir en veu alta coses que veig, i jo trob que ara és el moment de fer una reflexió molt seriosa. Anem a veure, el que faig ués una exposició en veu alta del que estic recollint als diaris i a la premsa. Cada dia salta algú, i diu: “Nosaltres estem a favor del dic, però volem turisme de qualitat, no turisme de masses.” Escolt diàriament una sèrie de contradiccions constants que em fan pensar alguns cops que visc a la Lluna. Totes aquestes coses em porten a preguntar-me quins interessos hi ha realment darrere de projectes com aquest. Jo no en tenc cap, no cal dir-ho. No sé si això de ser pare m’ha fet ésser una mica més sensible, però moltes vegades pens coses com què deixarem als nostres fills, i què els quedarà, al final. I mireu, al pas que anem, no crec que els quedi massa cosa, i això em sap molt de greu.

—A la cançó “Passa sa gent” hi ha aquesta mateixa reflexió...

—Aquesta mateixa cançó es podria titular “30 de setembre”, perquè allà exprés una mica la sensació que crec que tenim tots els menorquins, quan arriba final de setembre, de dir una mica “que s’acabi ja, que se’n vagi tot-hom”. No per voler fer fora la gent, sinó per tenir una mica de tranquil·litat, perquè realment el pas de la mateixa temporada turística esgota els qui hi fan feina i tots els qui vivim a Menorca. Els menorquins pagam a preu de *guiri* durant tot l’any. En un moment de la cançó, dic “Ens hem mirat tots dos, quina trobada/ He vist desig/ de matinada./ Un cos a cos/ sense barres./ Crits aparents/ llàgrimes tendres.” Tot això, tot plegat, és com una trobada de mi mateix amb Menorca.

—Aquesta retrobada de Cris Juanico amb Menorca, aquest seguiment de l’actualitat de l’illa a través dels diaris, fa que pensi en els polítics i la classe política que tenim a l’illa d’alguna manera especial?

—Els menorquins, en general, som un poble que hem rebut clatellades durant tota la història. Això ens ha fet ser bastant submisos amb tot allò que ens ve al damunt. Que hi ha tramuntana? Doncs hi ha tramuntana. Que els es-

Cris Juanico amb els Maga i de Binigall.

EL TEMPS

panyols ens venen als anglesos? Doncs ens venen als anglesos. Que ens tornen a comprar? Doncs ens tornen a comprar. Que ara som francesos? Doncs ara som francesos. Aquesta submissió arriba molts cops a un punt una mica d'impotència. Fins i tot crec que els menorquins hem notat tot això una mica també en la identitat, com a tal.

—Crec que Menorca és un poble amb una identitat confusa?

—No, però ens importa més viure que no pas ser l'estendard de no-sé-què. Els polítics que ens han tocat a les nostres institucions des que s'ha instaurat la democràcia crec que són, en general, bastant dolents. A àmbit municipal es vota més la persona que no pas el partit, ja sigui perquè la gent la coneix o perquè ha tingut un negoci que li ha funcionat. El que passa és que una volta aquesta persona té el bastó a la mà per poder governar, fa una política de partit, que els d'ací moltes vegades no entenem. Que em perdonin, però no sé, ho dic de veritat, què coi saben a Madrid, els de Costes, del que passa realment al port de Ciutadella! Mireu, no em crec que en sàpiguen res. No m'ho crec. Una de les millors coses que ha tingut Menorca en els últims quinze anys és la declaració com a Re-

serva de la Biosfera. Hauríem de tenir un paradís, a l'illa, però crec que hi manca voluntat. No s'entén, per exemple, que els menorquins tinguem uns problemes increïbles per poder desplaçar-nos cap a la Península. Però ja no és només una qüestió de preu, que és, en si mateix, un robatori, i ho podeu dir amb majúscules, sinó de combinacions. I l'excusa sempre és que els vols no són rendibles. Mireu, us dic una cosa: m'és ben igual, si no ho són, rendibles. Jo pag els meus impostos com tothom i no tinc ni un *puto* tren. Els illencs ens podem felicitar tots plegats per tenir una declaració de servei públic... de 120 euros! Ací vivim i pagam a preu de *guiri* tot l'any, i els sous no estan al mateix nivell.

—Sí, i les famílies de les Illes es troben també entre les que més pena passen per arribar a final de mes.

—Digueu-me una família que visqui amb 600 euros el mes. No n'hi ha cap. És senzillament impossible. Crec que en totes aquestes coses hi manquen dos collons, pegar un cop damunt la taula i sentir algú que digui: "Sí, senyor, home. I si no, tancam l'aixeta. No pagam els doblers allà on els hem de pagar." Els catalans i els bascos ho tenen molt clar, això. Ací no hi ha manera.

—L'amor, les històries quotidianes estan molt presents al seu nou disc...

—Jo crec que l'amor és una cosa fantàstica, i que se n'ha de xerrar. De desgràcies, sempre n'hi ha, malauradament. Per açò m'estim més no parlar-ne. Crec que es tracta de donar, sobretot, bons moments. Si tens un moment dolent i una cançó t'aixeca una mica l'ànim, collonut. Crec que hem de parlar d'amor i romanticisme, intentar fer una mica el que en podríem dir romanticisme descriptiu.

—Durant els últims anys, Cris Juanico s'ha dedicat més a produir altra gent. Tenia la necessitat, realment, de fer un disc propi?

—No cal cercar una explicació especial. Fer aquest disc no respon a una necessitat diguem-ne visceral o existencial, ni de bon tros. Però sí que tenc clar que no me n'aniré a "fitxar" a una fàbrica. Ho tenc claríssim, això. A mi, el que m'agrada molt és el món de la música. Però, evidentment, tornar a Menorca m'ha donat la possibilitat de resituar-me una altra vegada, de dir que som viu, musicalment xerrant.

—Li va sorprendre l'èxit del seu anterior disc, *Memòria*?

—Jo sabia que funcionaria, n'estava convençudíssim. La història de la mú-

sica popular, sobretot a Menorca, està farcida de revisions molt personals de les cançons. Per exemple, els Traginada no feien altra cosa que versions folk de cançons populars. Com eren les cançons populars? Possiblement, no ho sabrem mai, com eren. Violí i veu? No ho sé. Mireu, jo pens que hi mancava una revisió una miqueta més moderna de cançons que tenen una tirada. Si aquestes cançons han aguantat el pas del temps, per força han de ser èxits. En aquest sentit, són comercials, perquè han resistit el pas del temps.

“Els menorquins som un poble que hem rebut clatellades durant tota la història. Això ens ha fet ser bastant submisos”

—La dissolució dels Ja t'ho Diré és definitiva?

—No es pot dir mai d'aquesta aigua no en beuré. Però si es té en compte açò, la resposta és que no. Crec que en el seu moment vam prendre una decisió molt sincera, i molt meditada. La qüestió era si teníem ganes de continuar fent feina junts. I fer feina junts és complicat, te n'adones amb el temps. Mireu, al món de la creació, sobretot quan es tracta d'una feina tan col·lectiva, hi ha una cosa que és espectacular, que és l'efecte de la sorpresa, és a dir, que un dels membres del grup sigui ca-

paç de sorprendre els altres. Amb els Ja t'ho Diré, això va passar sempre, fins que va arribar un moment que cada vegada hi era menys.

—Ja es coneixien massa, tots ple-gats...

—Sí. I jo crec que si parlem de creació, no és bo, que passi. Crec, per això, que dissoldre el grup és el millor que podem fer, tot i que encara haguérem pogut fer dos discos més, segurament.

—Aquest nou Cris Juanico en solitari (amb el permís dels Mags de Binigall), donarà tan bon resultat a

Catalunya com s'espera que el doni a Menorca?

—Esperar..., un ho espera tot, i més. Però la meua perspectiva no és aquesta, sinó de passar-m'ho bé amb els Mags i estar amb ells. Jo, el que vull és gaudir d'això, tant en la creació com damunt l'escenari. Si això ho pots transmetre al públic, i el públic ho capta, collonut. Però no tenc cap pretensió especial de veure fins a on puc arribar. Mireu, jo vull ser feliç, crec que açò és el més important.

—Una volta acabi la promoció del disc, com es planteja el seu futur:

produint gent o component i enregistrant nous temes propis?

—M'agrada combinar les dues coses. El primer és la promoció d'aquest disc. I promocionar un disc vol dir, a part de concedir entrevistes i de mirar d'arribar a tots els llocs possibles, fer concerts. Deixant de banda que els concerts són un dels mitjans que tenim els músics per viure. Hem de ser realistes, no vivim de l'aire. Amb *Jocs d'amagat*, hem fet tota una feina prèvia, que ha estat complicada i llarga, i també molt intensa, i ara estem en una altra de bastant dura, i evidentment igual d'important. Després de presentar el disc a Menorca, al febrer hem fet la gira de Ressonns per diferents teatres de Catalunya.

—S'estima més Cris Juanico els escenaris més petits, com els dels teatres, que no pas els habituals, que es fan servir als concerts?

—Depèn. Mireu, per exemple, crec que per presentar el disc és molt millor fer-ho en llocs més reduïts, on el detall tingui més importància. Però el plantejament del concert, musicalment parlant, evidentment també és diferent. Per a la gira s'han buscat principalment teatres de Catalunya, tot i que també hi ha algun casal popular de música, on el concert varia una miqueta. És a dir, on el concert pot ser una mica més elèctric. Amb tot això, aquest estiu farem festivals, per exemple, amb tota seguretat el del Senglar Rock.

—Musicalment queda molt camí per recórrer, encara, a Menorca?

—Crec que discogràficament a Menorca hi ha molta feina per fer, i crec que a poc a poc l'anirem encaminant. Ara començam a tenir els elements per poder-ho fer. És a dir, tenim un estudi, tenim un segell, tenim uns músics, podem començar a buscar l'assessorament de gent que fa recerca..., està tot per fer. A Menorca hi deu haver vuit o nou botigues de discos, però jo tenc distribució a vint-i-cinc llocs diferents. Mireu, a Menorca hi ha músics de molt bon nivell. Hi han estat sempre, però ara encara més. Menorca, a més, té un avantatge important, i és que la gent té temps per assajar, per fer hores de local, perquè no té gaires distraccions.

Carles Marquès